

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 1919, sp. zn. Rv I 167/19

Číslo: 115/1919

Právní věta:

K třiceti- (čtyřiceti)letému vydržení netřeba ani titulu, ani pravosti držby. Stačí držba bezelstná.

Pro nabytí a uchování držby práva nezáleží na tom, zda druhá strana zvěděla o výkonu práva čili nic.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 01.04.1919

Spisová značka: Rv I 167/19

Číslo rozhodnutí: 115

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalovaní jsou spoluvlastníky mlýna, žalobce jest vlastníkem velkostatku, k němuž připsány jsou knihovně parcely, tvořící potok, na němž jest mlýn žalovaných. Žalobní nárok, by uznáno bylo právem, že žalovaným nepřísluší právo, na mlýnském potoce nikomu povolení k děláni ledu zdarma nebo za úplatu dávatí a nikomu, zejména ne zřízencům a lidu žalující strany děláni ledu zakazovati nebo jim v tom brániti, byl odvolacím soudem zamítnut a to z těchto důvodů:

Procesní soud první stolice zjistil, že žalovaní, pokud se týče jich právní předchůdci v držbě mlýna po dobu třiceti, ba dokonce 40 let vykonávali právo, dávatí třetím osobám povolení k děláni ledu na mlýnském potoce. Míni však, že žalovaní nemohou nicméně odvolávati se s úspěchem na vydržení toho práva, poněvadž žalující strana namítá, že nevěděla o tom, že mlynář dává třetím osobám povolení k děláni ledu na shora uvedených potočních parcelách, žalovaná strana o opaku důkazu nenabídla a z celého jednání nevyšlo najevo, že by žalující strana v době vydržecí o tom byla zvěděla, a velkostatek mohl míti za to, že řezníci a hostinští dělají led bez povolení mlynářův.

Soud odvolací tohoto stanoviska nesdílí a shledává po této stránce odvolací důvod nesprávného právního posouzení záležitosti opodstatněným. V držbu věcí nehmotných nebo práv vejde ten, kdo jich svým jménem užije (§ 312 obč. z.). Dle § 313 obč. zák. užije někdo práva záporného, když něčí věc s jeho povolením k svému užitku obrátí. Z porovnání §§ 312, 313 a 345 obč. zák. plyne však, že povolení, o němž se mluví v § 313 obč. zák., není podmínkou pro nabytí držby, nýbrž rozhoduje pouze

o tom, zda lze držbu považovati za bezelstnou a pořádnou čili nic. Při mimořádném počtu let může po případě i držba obmyslná a nepořádná vésti k vydržení, tehdy totiž, nebude-li obmyslnost a vadnost držby dokázána tím, proti němuž směřuje (§§ 328, 1477 obč. zák.). Bylo tudíž v daném případě na žalující straně, by vadnost držby dokázala. Této povinnosti nedostála pouhým tvrzením, že o výkonu práva nevěděla. Byla by musela tvrditi a dokázati skutečnosti, opodstatňující úsudek, že o udílení povolení k braní ledu mlynáři nevěděla a při patřičné obezřetnosti věděti nemusela. Rovnáť zákon (§ 326 obč. zák.) vědomosti též zaviněnou nevědomost a o tom, kdo o výkonu práva ví nebo při patřičné vědomosti jest s to věděti, a chová se nečinně, lze za to míti, že k výkonu mlčky přivoluje.

Nejvyšší soud rozsudek ten potvrdil.

Důvody:

Podle § 309 a 2. věty § 313 obč. zák. nabývá se držby práva výkonem obsahu práva toho, spojeným s vůlí, vykonávati jej jako právo vlastní. Svolení vlastníka věci služebné není, jak by se dle znění § 313 obč. zák. zdálo, k tomu třeba, neboť 2. věta tohoto § 313 má patrně na mysli jen případy, kdy svolení takové dáno bylo, ale z §§ 309, 312 a 345 obč. zák. vysvítá, že držby lze nabýti také bez svolení takového. Dovolací spis uvádí § 313 obč. zák. neúplně a částečně nesprávně; první věty tohoto § 313 nelze zde užítí, neboť se nehodí na tento případ. S 30letým držením zákon (§ 1477 na rozdíl od § 1460 obč. zák.) spojuje výhodu, že k vydržení není třeba vůbec žádného titulu ve smyslu § 317, ani pravosti držby ve smyslu § 345 obč. zák., nýbrž že stačí držení bezelstné. Kdo jest bezelstným držitelem podle § 326 obč. zák., dovolatelé správně uvedli, ale dospěli z toho k nesprávnému závěru v příčině držby žalovaných. U těchto nejde totiž o držbu mlýnského potoka dotyčně o držbu pozemkových parcel jako věci hmotné, nýbrž o držbu práva; sluší tudíž u nich užítí obdoby § 326 obč. zák. toho znění, že bezelstným držitelem práva je ten, kdo z příčin pravděpodobných má za to, že právo, jež vykonává, jest právem jeho. Není tedy důležité, zdali žalovaní, jak dovolatelé tvrdí, věděli, že mlýnský potok jest vlastnictvím panství. Ono přesvědčení osoby v držbě práva jsoucí, že vykonává právo vlastní, musí ovšem býti omluvitelné; kdo z okolností mohl seznati, že práva, o něž jde, nenabyl, nemůže pokládán býti za bezelstného držitele práva toho. Dokud však není důkazu, že držitel práva věděl a nebo mohl z okolností seznati, že nenabyl práva toho, sluší podle § 328 i podle 2. věty § 1477 obč. zák. pokládati jej za držitele práva, o něž jde u žalovaných, nerozhodno, zdali žalující strana věděla o tom, že žalovaní zasahují do práv jejich, osobující si právo ono, čili nic.